TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Bendra prieglobsčio politika – Direktyva 2011/95/ES – Sąlygos, kurias turi atitikti trečiųjų šalių piliečiai, kad galėtų naudotis pabėgėlio statusu – 2 straipsnio d ir e punktai – „Persekiojimo veiksmo“ sąvoka – Reikalaujamas sunkumo laipsnis – 9 straipsnis – Pakankamai sunkių diskriminacinių priemonių, taikomų moterims, visuma – 9 straipsnio 1 dalies b punktas – Persekiojimo veiksmų formos – 9 straipsnio 2 dalis – Tarptautinės apsaugos prašymų vertinimas – 4 straipsnio 3 dalis – Pareiga vertinti individualiai – Apimtis“

Sujungtose bylose C-608/22 ir C-609/22

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (administracinis teismas, Austrija) 2022 m. rugsėjo 14 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2022 m. rugsėjo 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

AH (C-608/22),

FN (C-609/22)

prieš

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė K. Jürimäe, trečiosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai N. Piçarra (pranešėjas), N. Jääskinen ir M. Gavalec,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– AH, atstovaujamos *Rechtsanwältin* N. Lorenz,

* Proceso kalba: vokiečių.

– FN, atstovaujamos *Rechtsanwältin* S. Moschitz-Kumar,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch, J. Schmoll ir M. Kopetzki,

– Belgijos vyriausybės, atstovaujamos M. Jacobs, A. Van Baelen ir M. Van Regemorter,

– Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Gavela Llopis ir A. Pérez-Zurita Gutiérrez,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos B. Fodda ir J. Illouz,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Azéma, J. Hottiaux ir H. Leupold,

susipažinęs su 2023 m. lapkričio 9 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9) 9 straipsnio 1 dalies a ir b punktų išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant atitinkamai AH ir FN ginčus su *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl* (Federalinė užsieniečių ir prieglobsčio teisės tarnyba, Austrija) dėl pastarosios sprendimų atmesti jų prašymus dėl pabėgėlio statuso pripažinimo teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Ženevos konvencija

3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašytos Konvencijos dėl pabėgėlių statuso (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 t., Nr. 2545 (1954), p. 150), įsigaliojusios 1954 m. balandžio 22 d. ir papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, įsigaliojusiu 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija), 1 straipsnio A skirsnio 2 punkte nustatyta:

„Šioje Konvencijoje terminas „pabėgėlis“ nusako asmenį, kuris <…> dėl visiškai pagrįstos baimės būti persekiojamam dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba bijo naudotis tos šalies gynyba; <…>“

CEDAW

4 1979 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtos Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (toliau – CEDAW), kuri įsigaliojo 1981 m. rugsėjo 3 d. (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 1249 t., Nr. I-20378, p. 13) ir kurios šalys yra visos valstybės narės, 1 straipsnyje nurodyta:

„Šioje Konvencijoje sąvoka „moterų diskriminacija“ reiškia skirtumų, išimčių ar apribojimų darymą lyties pagrindu siekiant varžyti ar panaikinti pripažintas moterų teises ir pagrindines laisves nepriklausomai nuo jų šeiminės padėties politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje, pilietinėje ar kurioje nors kitoje srityje, neleisti jomis naudotis ar jas įgyvendinti lygiomis teisėmis su vyrais.“

5 Šios konvencijos 3 straipsnyje numatyta, kad valstybės dalyvės visose srityse, ypač politinėje, socialinėje, ekonominėje ir kultūros, imasi visų atitinkamų priemonių, įskaitant teisines, siekdamos užtikrinti visapusį moterų vystymąsi ir pažangą ir garantuoti joms visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių įgyvendinimą bei naudojimąsi jomis lygiomis teisėmis su vyrais.

6 Pagal minėtos konvencijos 5 straipsnį valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, siekdamos, be kita ko, pakeisti socialinius ir kultūrinius vyrų ir moterų elgesio modelius, kad išnyktų prietarai, papročiai ir visokia kitokia praktika, pagrįsta vienos lyties nepilnavertiškumo ar pranašumo idėja arba stereotipišku vyrų ir moterų vaidmeniu.

7 Pagal tos pačios konvencijos 7, 10 ir 16 straipsnius valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, kad būtų panaikinta moterų diskriminacija šalies politiniame ir visuomeniniame gyvenime, kiek tai susiję su švietimu, taip pat visais santuokos ir šeimos santykių klausimais.

Stambulo konvencija

8 Pagal 2011 m. gegužės 11 d. Stambule priimtos Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo, kurią Europos Sąjunga pasirašė 2017 m. birželio 13 d. ir kuri Europos Sąjungos vardu patvirtinta 2023 m. birželio 1 d. Tarybos sprendimu (ES) 2023/1076 (OL L 143 I, 2023, p. 4) (toliau – Stambulo konvencija), o Sąjungai įsigaliojo 2023 m. spalio 1 d., 1 straipsnį, be kita ko, siekiama apsaugoti moteris nuo visų formų smurto, užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir smurtui šeimoje, patraukti jo vykdytojus baudžiamojon atsakomybėn ir jį panaikinti, taip pat prisidėti prie visų formų moterų diskriminacijos panaikinimo ir skatinti realią moterų ir vyrų lygybę, be kita ko, įgalinant moteris.

9 Šios konvencijos 3 straipsnyje pažymėta, kad šioje Konvencijoje žodžių junginys „smurtas prieš moteris“ suprantamas kaip žmogaus teisių pažeidimas ir moterų diskriminacijos forma ir reiškia visus smurto dėl lyties veiksmus, dėl kurių moterys patiria arba gali patirti fizinę, seksualinę, psichologinę arba ekonominę žalą ar kančias, įskaitant grasinimą įvykdyti tokius veiksmus, prievartą arba savavališką laisvės atėmimą, nesvarbu, ar tie veiksmai būtų vykdomi viešajame, ar privačiajame gyvenime.

10 Minėtos konvencijos 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Šalys smerkia visų formų moterų diskriminaciją ir nedelsdamos imasi būtinų teisėkūros ir kitų priemonių, kad užkirstų jai kelią, visų pirma:

– savo nacionalinėse konstitucijose ar kituose atitinkamuose teisės aktuose įtvirtindamos moterų ir vyrų lygybės principą ir užtikrindamos praktinį šio principo įgyvendinimą;

– uždrausdamos moterų diskriminavimą, be kita ko, tinkamais atvejais taikant sankcijas;

– panaikindamos įstatymus ir praktiką, kuriais diskriminuojamos moterys.“

11 Stambulo konvencijos 60 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Šalys imasi būtinų teisėkūros ar kitų priemonių, kuriomis užtikrinama galimybė pripažinti, jog smurtas prieš moteris dėl lyties yra persekiojimo forma, kaip apibrėžta [Ženevos konvencijos] 1 straipsnio A punkto [skirsnio] 2 papunktį [punkte], ir didelė žala, suteikianti teisę į papildomą apsaugą.“

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/95

12 Direktyvos 2011/95 4 ir 16 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) Ženevos konvencija ir Protokolas yra tarptautinio teisinio pabėgėlių apsaugos režimo kertinis akmuo;

<…>

(16) Šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje [(toliau – Chartija)]. Šia direktyva visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui ir prieglobsčio prašytojų bei juos lydinčių šeimos narių teisę į prieglobstį, taip pat skatinti taikyti tos Chartijos 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 ir 35 straipsnius, todėl direktyva turėtų būti atitinkamai įgyvendinama[.]“

13 Šios direktyvos 2 straipsnis „Terminų apibrėžtys“ suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

d) pabėgėlis – trečiosios šalies pilietis, kuris dėl visiškai pagrįstos persekiojimo dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo prie tam tikros socialinės grupės baimės yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja naudotis tos šalies apsauga, arba asmuo be pilietybės, kuris dėl minėtų priežasčių būdamas už šalies, kurioje yra jo ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta, ribų negali ar dėl tokios baimės nepageidauja į ją grįžti ir kuriam netaikomas 12 straipsnis;

e) pabėgėlio statusas – valstybės narės pripažinimas, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės yra pabėgėlis;

<…>

h) tarptautinės apsaugos prašymas – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma ši direktyva ir kurios galima prašyti atskirai;

i) prašytojas – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas;

<…>

n) kilmės šalis – pilietybės šalis ar šalys, o asmenų be pilietybės atveju – šalis, kurioje yra ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta.“

14 Minėtos direktyvos 4 straipsnyje „Faktų ir aplinkybių vertinimas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės gali laikyti, kad prašytojas privalo kuo greičiau pateikti visą informaciją tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti. Valstybės narės pareiga – bendradarbiaujant su prašytoju įvertinti atitinkamą su prašymu susijusią informaciją.

<…>

3. Tarptautinės apsaugos prašymas vertinamas išnagrinėjus kiekvieną atvejį individualiai ir atsižvelgiant į:

a) visus vertintinus faktus, susijusius su kilmės šalimi sprendimo priėmimo dėl prašymo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus ir kitus teisės aktus bei jų taikymo būdą;

b) atitinkamus prašytojo pateiktus pareiškimus ir dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;

c) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius veiksnius, kaip antai biografijos faktai, lytis ir amžius, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimai vykdyti veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;

<…>“

15 Tos pačios direktyvos 6 straipsnyje „Persekiojimo vykdytojai ar didelės žalos darytojai“ nurodyta:

„Persekiojimo vykdytoja[i] ar didelės žalos darytoja[i] gali būti:

a) valstybė;

b) valstybę ar didelę valstybės teritorijos dalį valdančios grupės ar organizacijos;

c) nevalstybiniai subjektai, jei galima įrodyti, kad a ir b punktuose minimi vykdytojai ir darytojai, įskaitant tarptautines organizacijas, negali arba nenori suteikti apsaugos nuo persekiojimo arba didelės žalos, kaip apibrėžta 7 straipsnyje.“

16 Direktyvos 2011/95 III skyriuje „Reikalavimai, taikomi priskyrimui prie pabėgėlių“ yra 9 straipsnis „Persekiojimo veiksmai“, jame nustatyta:

„1. Tam, kad veiksmas būtų laikomas persekiojimo veiksmu pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį, jis turi būti:

a) pakankamai rimtas pagal savo pobūdį ar dažnumą, kad sudarytų sunkų pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos[, pasirašytos 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje (toliau – EŽTK)] 15 straipsnio 2 dalį; arba

b) įvairių priemonių sankaupa [visuma], įskaitant žmogaus teisių pažeidimus, kuri yra pakankamai sunki, kad veiktų asmenį panašiai kaip nurodyta a punkte.

2. Persekiojimo veiksmai pagal 1 dalį gali <…>, *inter alia*, pasireikšti tokiomis formomis:

a) fizinio ar psichologinio smurto veiksmai, įskaitant seksualinį smurtą;

b) teisinės, administracinės, policijos ir (arba) teisminės priemonės, kurios savaime yra diskriminacinės arba įgyvendinamos diskriminuojant;

c) neproporcingas ir diskriminuojantis persekiojimas ar baudimas;

<…>

f) veiksmai, pagal pobūdį tiesiogiai susiję su asmens lytimi arba su tuo, kad asmuo yra vaikas.

3. Pagal 2 straipsnio d punktą turi būti ryšys tarp 10 straipsnyje nurodytų priežasčių ir persekiojimo veiksmų, apibrėžtų pagal šio straipsnio 1 dalį, arba apsaugos nuo tokių veiksmų nebuvimo.“

17 Šios direktyvos 10 straipsnio „Persekiojimo priežastys“ 1 dalies d punkte numatyta:

„Valstybės narės, vertindamos persekiojimo priežastis, atsižvelgia į šiuos veiksnius:

<…>

d) grupė laikoma tam tikra socialine grupe, kai visų pirma:

– tos grupės nariai turi tas pačias prigimtines savybes ar bendrą istoriją, kurios negalima pakeisti, arba turi tas pačias savybes ar įsitikinimus, kurie yra tokie svarbūs to asmens tapatumui ar sąžinei, kad jis neturėtų būti verčiamas jų atsisakyti, ir

– ta grupė turi individualų tapatumą atitinkamoje šalyje, nes aplinkinė visuomenė ją suvokia kaip kitokią.

<…>“

Direktyva 2013/32/ES

18 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 10 straipsnio „Prašymų nagrinėjimo reikalavimai“ 3 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad sprendžiančiosios institucijos sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami po tinkamo nagrinėjimo. Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad:

a) prašymai būtų nagrinėjami ir sprendimai priimami individualiai, objektyviai ir nešališkai;

b) būtų gaunama tiksli naujausia informacija iš įvairių šaltinių, pavyzdžiui, iš [Europos prieglobsčio paramos biuro (EPPB)] ir [Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro (JTVPRK)] ir atitinkamų tarptautinių žmogaus teisių organizacijų, apie bendrą vyraujančią padėtį prašytojų kilmės šalyse <…> ir kad tokia informacija būtų prieinama už prašymų nagrinėjimą ir sprendimų priėmimą atsakingiems darbuotojams;

<…>

d) prašymus nagrinėjantiems ir sprendimus priimantiems darbuotojams suteikiama galimybė, kai tai būtina, tartis su ekspertais konkrečių sričių, kaip antai medicinos, kultūros, religijos, su vaikais susijusiais ar lyčių, klausimais.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

19 AH yra 1995 m. gimusi Afganistano pilietė. Po to, kai jos tėvas norėjo ją parduoti, ji su motina pabėgo į Iraną. Gyvendama Graikijoje ji susituokė, o vėliau – 2015 m. – atvyko į Austriją ir šioje valstybėje narėje, kurioje jau gyveno jos sutuoktinis, pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.

20 FN yra 2007 m. gimusi Afganistano pilietė, kuri Afganistane niekada negyveno. 2020 m. ji Austrijoje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. Jos broliui, kuris taip pat yra iš Afganistano, jau buvo suteikta papildoma apsauga. Tame prašyme ji nurodė, kad pabėgo iš Irano, kur gyveno su savo motina ir dviem seserimis, kad nė viena iš jų neturi leidimo gyventi šalyje, dėl to ji negalėjo lankyti mokyklos, o jų motina – dirbti, ir kad nori gyventi laisvai ir naudotis tokiomis pačiomis teisėmis kaip vyrai.

21 2018 m. kovo 26 d. ir 2020 m. spalio 14 d. sprendimais Federalinė užsieniečių ir prieglobsčio teisės tarnyba atitinkamai nusprendė, kad AH istorija nėra įtikinama, kad FN Afganistane nekyla realaus persekiojimo pavojaus, ir atsisakė suteikti joms pabėgėlio statusą, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio e punktą. Vis dėlto ji suteikė AH ir FN papildomą apsaugą, iš esmės motyvuodama tuo, kad, neturėdamos socialinės aplinkos Afganistane, grįžusios į šią šalį jos patirtų ekonominių ir socialinių sunkumų.

22 AH ir FN apskundė tuos sprendimus *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija); skunduose jos visų pirma nurodė perėmusios vakarietiškas vertybes ir Vakarų įkvėptą gyvenimo būdą, be to, 2021 m. vasarą Talibanui perėmus valdžią situacija Afganistane pasikeitė taip, kad nuo to laiko pradėtas plataus masto moterų persekiojimas.

23 Tas teismas atmetė šiuos skundus kaip nepagrįstus ir, be kita ko, nurodė, kad, atsižvelgiant į AH ir FN gyvenimo sąlygas Austrijoje, jos neperėmė „vakarietiško“ gyvenimo būdo, kuris būtų tapęs tokia svarbia tapatybės dalimi, kad jos negalėtų jo atsisakyti, kad išvengtų persekiojimo grėsmės savo kilmės šalyje.

24 AH ir FN padavė kasacinius skundus *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis administracinis teismas), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas; skunduose jos vėl teigė, kad yra pagrįsta suteikti joms pabėgėlio statusą vien dėl moterų padėties esant naujajam Talibano režimui.

25 Šiuo klausimu tas teismas pažymi, kad Afganistano pilietės moterys priklauso „tam tikrai socialinei grupei“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies d punktą, ir yra ryšys tarp šioje nuostatoje nurodytos persekiojimo priežasties ir „persekiojimo veiksmų“, kurių gali patirti šios moterys, kaip to reikalaujama pagal šios direktyvos 9 straipsnio 3 dalį.

26 Minėtas teismas primena, kad jis tuo metu, kai 1996–2001 m. valdė ankstesnis Talibano režimas, buvo nusprendęs, jog moterų padėtis Afganistane apskritai turi būti laikoma pakankamai sunkia, kad būtų galima manyti, kad joms skirtos diskriminacinės priemonės savaime yra persekiojimas, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvenciją. Taigi tuo metu pabėgėlio statusas tarptautinės apsaugos prašytojai būdavo suteikiamas vien dėl to, kad ji yra afganistanietė moteris.

27 Žlugus Talibano režimui, tas pats teismas nurodo pakeitęs savo jurisprudenciją taip, kad pabėgėlio statusas gali būti suteikiamas tik toms moterims, kurioms gresia būti persekiojamoms dėl to, kad jos perėmė „Vakarų įkvėptą gyvenimo būdą“, kuris tapo toks svarbus jų tapatybei, kad negalima reikalauti jo atsisakyti, siekiant išvengti persekiojimo grėsmės, ir toks vertinimas turi būti grindžiamas konkretaus atvejo konkrečiu aplinkybių tyrimu. Vis dėlto jis mano, kad priemonės, kurių grįžę į valdžią talibai ėmėsi moterų atžvilgiu (nesvarbu, ar tai yra diskriminavimas, ar seksualinis smurtas, ar žudymas), yra tokio masto, kokiu jas taikė ankstesnis režimas.

28 Šiomis naujomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pirma, siekia nustatyti, ar priemonės, kurių Talibanas ėmėsi moterų atžvilgiu, yra tokios sunkios, kad gali būti laikomos „persekiojimo veiksmais“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalį. Jis pažymi, kad šios priemonės, vertinamos atskirai, nereiškia sunkaus pagrindinių teisių pažeidimo, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal EŽTK 15 straipsnio 2 dalį, todėl šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punktas joms netaikomas. Vis dėlto jam kyla klausimas, ar minėtos priemonės, vertinamos visos kartu, yra pakankamai rimtos, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 9 straipsnio 1 dalies b punktą.

29 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar afganistanietė moteris gali gauti pabėgėlio statusą, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio e punktą, individualiai neišnagrinėjus jos situacijos.

30 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylų nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar priemonių, kurias valstybėje nustato, skatina arba toleruoja faktinę valdžios galią turintis subjektas ir kurių esmė, be kita ko, yra ta, kad:

– moterims draudžiama užimti politines pareigas ir dalyvauti politiniuose sprendimų priėmimo procesuose,

– nenumatomos teisinės priemonės, kuriomis moterims būtų užtikrinama galimybė gauti apsaugą nuo smurto dėl lyties ir šeiminio smurto,

– moterims apskritai gresia priverstinės santuokos, nors tokias santuokas valdžios galią turintis subjektas ir uždraudė, tačiau moterims neužtikrinama jokios veiksmingos apsaugos nuo priverstinių santuokų, o kartais tokios santuokos vyksta net dalyvaujant asmenims, kurie faktiškai turi viešosios valdžios įgaliojimus ir žino, kad tai yra priverstinė santuoka,

– moterys negali dirbti apmokamo darbo arba gali jį dirbti ribotai, daugiausia tik namuose,

– moterims numatomos sunkesnės sąlygos patekti į gydymo įstaigas,

– moterims – visiškai arba didele dalimi – nesuteikiama galimybės gauti išsilavinimą (pavyzdžiui, mergaitės gali įgyti tik pradinį išsilavinimą),

– moterys negali būti viešosiose vietose ar judėti tokiose vietose, jeigu jų nelydi vyras (kuris yra su jomis susijęs artimos giminystės ryšiais), bent jau tuo atveju, kai viršijamas tam tikras atstumas nuo gyvenamosios vietos,

– viešosiose vietose moterys turi visiškai užsidengti kūną ir prisidengti veidą,

– moterys negali sportuoti,

visuma, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2011/95] 9 straipsnio 1 dalies b punktą, turi būti laikoma tokia sunkia, kad ji moterį veikia panašiu būdu, koks aprašytas šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punkte?

2. Ar tam, kad moteriai būtų suteiktas [pabėgėlio] statusas, pakanka, kad šios priemonės jai kilmės šalyje būtų taikomos vien dėl jos lyties, o gal norint įvertinti, ar moteris šių priemonių (atsižvelgiant į jų visumą) yra veikiama, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2011/95] 9 straipsnio 1 dalies b punktą, reikia patikrinti jos asmeninę situaciją?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

31 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „persekiojimo veiksmai“ apima visumą moteris diskriminuojančių priemonių, kurias taiko

arba toleruoja „persekiojimo vykdytojas“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnį, ir kurios visų pirma pasireiškia tuo, kad iš moterų atimama bet kokia teisinė apsauga nuo smurto dėl lyties, šeiminio smurto ir priverstinių santuokų, jos įpareigojamos visiškai užsidengti kūną ir veidą, apribojama jų galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir judėjimo laisvė, joms draudžiama užsiimti profesine veikla arba apribojamas jos vykdymas, taip pat draudžiama įgyti išsilavinimą ir užsiimti sportu ir jos pašalinamos iš politinio gyvenimo.

32 Pirma, Direktyvos 2011/95 2 straipsnio d punkte, kuriame pakartotas Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punktas, „pabėgėlis“ apibrėžtas kaip trečiosios šalies pilietis, kuris dėl visiškai pagrįstos persekiojimo baimės dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo prie tam tikros socialinės grupės yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja naudotis tos šalies apsauga. Šios direktyvos 2 straipsnio e punkte „pabėgėlio statusas“ apibrėžtas kaip valstybės narės pripažinimas, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės yra pabėgėlis.

33 Direktyvos 2011/95 nuostatos turi būti aiškinamos ne tik atsižvelgiant į bendrą direktyvos sistemą ir tikslą, bet ir laikantis Ženevos konvencijos – kuri, kaip nurodyta šios direktyvos 4 konstatuojamojoje dalyje, yra „tarptautinio teisinio pabėgėlių apsaugos režimo kertinis akmuo“ – ir kitų svarbių sutarčių, nurodytų SESV 78 straipsnio 1 dalyje. Tarp šių sutarčių yra, be kita ko, Stambulo konvencija ir CEDAW (2024 m. sausio 16 d. Sprendimo *Intervyuirasht organ na DAB pri MS (Moterys, nukentėjusios nuo smurto šeimoje)*, C-621/21, EU:C:2024:47, 37 ir 44–47 punktai; taip pat 2024 m. birželio 11 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Moterys, kurių tapatybė susiformavo atsižvelgiant į lyčių lygybės vertybę)*, C-646/21, EU:C:2024:487, 36 punktas).

34 Kaip įtvirtinta Stambulo konvencijos 1, 3 straipsniuose ir 4 straipsnio 2 dalyje, moterų ir vyrų lygybė apima, be kita ko, kiekvienos moters teisę būti apsaugotai nuo bet kokio smurto dėl lyties, teisę nebūti verčiamai susituokti, taip pat teisę turėti tikėjimą ar jo neturėti, teisę turėti savo politines pažiūras ir jas reikšti, taip pat teisę spręsti, kaip gyventi, be kita ko, kiek tai susiję su išsilavinimu, profesine karjera ar veikla viešojoje srityje. Tas pats pasakytina ir apie CEDAW 3, 5, 7, 10 ir 16 straipsnius (2024 m. birželio 11 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Moterys, kurių tapatybė susiformavo atsižvelgiant į lyčių lygybės vertybę)*, C-646/21, EU:C:2024:487, 37 punktas).

35 Be to, Stambulo konvencijos 60 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad smurtas prieš moteris dėl lyties, kuris pagal šios konvencijos 3 straipsnį turi būti suprantamas kaip žmogaus teisių pažeidimas ir tam tikra moterų diskriminacijos forma, turi būti pripažįstamas tam tikra persekiojimo forma, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punktą (2024 m. birželio 11 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Moterys, kurių tapatybė susiformavo atsižvelgiant į lyčių lygybės vertybę)*, C-646/21, EU:C:2024:487, 55 punktas).

36 Direktyvos 2011/95 nuostatos, kaip nurodyta jos 16 konstatuojamojoje dalyje, taip pat turi būti aiškinamos atsižvelgiant į Chartijoje, kurią šia direktyva siekiama skatinti taikyti ir pagal kurios 21 straipsnio 1 dalį draudžiama bet kokia diskriminacija, be kita ko, dėl lyties, pripažintas teises (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 13 d. Sprendimo *Bundesrepublik Deutschland (Iš Palestinos kilusio asmens be pilietybės pabėgėlio statusas)*, C-507/19, EU:C:2021:3, 39 punktą; 2023 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid („Didelės žalos“ sąvoka)*, C-125/22, EU:C:2023:843, 60 punktą ir 2024 m. birželio 11 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Moterys, kurių tapatybė susiformavo atsižvelgiant į lyčių lygybės vertybę)*, C-646/21, EU:C:2024:487, 38 punktą).

37 Antra, pabrėžtina, kad Direktyvos 2011/95 9 straipsnyje apibrėžtos aplinkybės, leidžiančios veiksmus laikyti persekiojimu, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį. Šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta, kad atitinkamas veiksmas turi būti pakankamai rimtas pagal savo pobūdį ar dažnumą, kad sudarytų sunkų pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal EŽTK 15 straipsnio 2 dalį, t. y. teisės į gyvybę (2 straipsnis), teisės nebūti kankinamam ir nepatirti nežmoniško ar žeminamo elgesio arba baudimo (3 straipsnis), teisės nepatirti vergijos (4 straipsnio 1 dalis) arba teisės nebūti nuteistam nesant įstatymo (7 straipsnis).

38 Minėtos direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punkte vartojamas prieveiksmis „visų pirma“ rodo, kad nuoroda į EŽTK 15 straipsnio 2 dalį yra orientacinio pobūdžio ir parodo, kokio sunkumo laipsnio reikia tam, kad veiksmas galėtų būti laikomas „persekiojimo veiksmu“, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Y ir Z*, C-71/11 ir C-99/11, EU:C:2012:518, 57 punktą).

39 Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalies b punktas, kurį nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, „persekiojimo veiksmu“ taip pat leidžia laikyti įvairių priemonių visumą (įskaitant žmogaus teisių pažeidimus), kuri yra pakankamai sunki, kad veiktų asmenį panašiai, kaip nurodyta šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punkte.

40 Iš šių nuostatų matyti, jog tam, kad žmogaus teisių pažeidimas būtų persekiojimas, kaip tai suprantama pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį, jis turi pasiekti tam tikrą sunkumo laipsnį (2020 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Karo tarnyba ir prieglobstis)*, C-238/19, EU:C:2020:945, 22 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Šis sunkumo lygis yra panašus kiekvienu iš Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytų atvejų.

41 Konkrečiai dėl šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies b punkto pažymėtina, kad toks sunkumo laipsnis turi būti laikomas pasiektu, be kita ko, tuomet, kai keli teisių pažeidimai, kurie, vertinami bendrai, nebūtinai susiję su teisėmis, nuo kurių negalima nukrypti pagal EŽTK 15 straipsnio 2 dalį, kenkia pagarbai Chartijos 1 straipsnyje įtvirtintam žmogaus orumui, kurią, kaip matyti iš Direktyvos 2011/95 16 konstatuojamosios dalies, aiškiai siekiama užtikrinti šia direktyva.

42 Kaip savo išvados 54 punkte iš esmės pabrėžė generalinis advokatas, nagrinėjamu atveju nekyla jokių abejonių, kad, neatsižvelgiant į afganistanietėms moterims gresiančias represijas tuo atveju, jeigu jos nesilaiko Talibano režimo nustatytų reikalavimų (kurie patys savaime gali būti laikomi persekiojimo veiksmais, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalį), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos diskriminacinės priemonės pasiekia reikalaujamą sunkumo lygį tiek dėl savo intensyvumo ir kumuliatyvaus poveikio, tiek dėl pasekmių, kurių jos sukelia paveiktai moteriai.

43 Viena vertus, kai kurios iš šių priemonių savaime turi būti laikomos „persekiojimo veiksmais“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalies a punktą. Tas pats pasakytina, be kita ko, apie priverstines santuokas, kurias galima prilyginti vergijos formai, draudžiamai pagal EŽTK 4 straipsnį, ir apsaugos nuo smurto dėl lyties ir šeiminio smurto, kurie yra nežmoniško ir žeminamo elgesio formos, draudžiamos pagal EŽTK 3 straipsnį, nebuvimo formai.

44 Kita vertus, darant prielaidą, kad, vertinamos atskirai, moterims taikomos diskriminacinės priemonės, kuriomis ribojama galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, dalyvauti politiniame gyvenime ir įgyti išsilavinimą, taip pat verstis profesine veikla ar užsiimti sportu, arba

kuriomis trukdoma laisvai judėti ar pažeidžiama laisvė rengtis, nėra pakankamai sunkus pagrindinės teisės pažeidimas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalies a punktą, reikia konstatuoti, kad vertinamos kartu šios priemonės daro moterims tokį didelį poveikį, kad pasiekia reikalaujamą sunkumo lygį tam, kad galėtų būti laikomos persekiojimo veiksmais, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies b punktą. Kaip savo išvados 56–58 punktuose iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, dėl šių priemonių kumuliatyvaus poveikio ir sąmoningo bei sistemingo taikymo jų rezultatas yra tai, kad dėl lyties akivaizdžiai ir atkakliai paneigiamos afganistaniečių moterų pagrindinės teisės, susijusios su žmogaus orumu. Šios priemonės rodo, kad yra kuriama visuomenė, pagrįsta segregacijos ir priespaudos sistema, kurioje moterys išstumiamos iš pilietinės visuomenės ir iš jų atimama teisė oriai ir deramai gyventi savo kilmės šalyje.

45 Tokį aiškinimą patvirtina Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 2 dalis, kurioje pateiktas orientacinis persekiojimo veiksmų, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį, sąrašas; tarp tokių veiksmų visų pirma yra šios dalies a–c ir f punktuose nurodyti fizinio ar psichologinio smurto veiksmai, įskaitant seksualinį smurtą, teisinės, administracinės, policijos ir (arba) teisminės priemonės, kurios savaime yra diskriminacinės arba įgyvendinamos diskriminuojant, neproporcingas ar diskriminuojantis persekiojimas ar baudimas, taip pat veiksmai prieš asmenis dėl jų lyties.

46 Atsižvelgiant į visus išdėstytus motyvus, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „persekiojimo veiksmai“ apima visumą moteris diskriminuojančių priemonių, kurias taiko arba toleruoja „persekiojimo vykdytojas“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnį, ir kurios visų pirma pasireiškia tuo, kad iš moterų atimama bet kokia teisinė apsauga nuo smurto dėl lyties, šeiminio smurto ir priverstinių santuokų, jos įpareigojamos visiškai užsidengti kūną ir veidą, apribojama jų galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir judėjimo laisvė, joms draudžiama užsiimti profesine veikla arba apribojamas jos vykdymas, taip pat draudžiama įgyti išsilavinimą ir užsiimti sportu ir jos pašalinamos iš politinio gyvenimo, jeigu šios priemonės dėl jų kumuliatyvaus poveikio kenkia pagarbai žmogaus orumui, kuri garantuojama pagal Chartijos 1 straipsnį.

Dėl antrojo klausimo

47 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją reikalaujama, kad siekdama nustatyti, ar, atsižvelgiant į moters kilmės šalyje jos tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo metu vyraujančias sąlygas, diskriminacinės priemonės, kurių moteris patyrė ar gali patirti toje šalyje, yra persekiojimo veiksmai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį, kompetentinga nacionalinė institucija, individualiai vertindama šį prašymą, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio h punktą, atsižvelgtų į kitus su moters asmenine situacija susijusius aspektus nei tie, kurie susiję su jos lytimi ar pilietybe.

48 Pagal Direktyvos 2011/95 4 straipsnį bet kuris tarptautinės apsaugos prašymas iš esmės turi būti vertinamas individualiai (žr., be kita ko, 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *X ir kt.*, C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 73 punktą; 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *F*, C-473/16, EU:C:2018:36, 41 punktą; taip pat 2020 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Karo tarnyba ir prieglobstis)*, C-238/19, EU:C:2020:945, 23 punktą).

49 Pagal šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalį prašytojo išreikštos baimės būti persekiojamam pagrįstumą kompetentingos nacionalinės institucijos turi vertinti atidžiai ir atsargiai, nagrinėdamos kiekvieną atvejį individualiai, remdamosi tik konkrečiu faktų ir aplinkybių vertinimu, kad nustatytų, ar dėl konstatuotų faktų ir aplinkybių kyla tokia grėsmė, kad atitinkamas asmuo, atsižvelgdamas į savo individualią situaciją, gali pagrįstai baimintis persekiojimo, jeigu turėtų grįžti į savo kilmės šalį (šiuo klausimu žr. 2024 m. sausio 16 d. Sprendimo *Intervyuirasht organ na DAB pri MS (Moterys, nukentėjusios nuo smurto šeimoje)*, C-621/21, EU:C:2024:47, 60 punktą ir 2024 m. birželio 11 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Moterys, kurių tapatybė susiformavo atsižvelgiant į lyčių lygybės vertybę)*, C-646/21, EU:C:2024:487, 59 punktą).

50 Šioje nuostatoje išvardyti elementai, į kuriuos kompetentingos nacionalinės institucijos turi atsižvelgti, kai individualiai nagrinėja tarptautinės apsaugos prašymą. Tarp jų yra reikšmingi faktai, susiję su kilmės šalimi sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo priėmimo metu, prašytojo individualus statusas ir asmeninė situacija, įskaitant tokius veiksnius, kaip jo praeitis, lytis ir amžius.

51 Nors Direktyvos 2011/95 4 straipsnis taikytinas visiems tarptautinės apsaugos prašymams, nesvarbu, kokios persekiojimo priežastys nurodytos siekiant pagrįsti šiuos prašymus, kompetentingos valdžios institucijos privalo priderinti pareiškimų, dokumentų ar kitų įrodymų vertinimo tvarką atsižvelgdamos į kiekvienos tarptautinės apsaugos prašymo kategorijos ypatumus, nepažeisdamos Chartijoje garantuojamų teisių (2014 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *A ir kt.*, C-148/13–C-150/13, EU:C:2014:2406, 54 punktas; taip pat 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *F*, C-473/16, EU:C:2018:36, 36 punktas).

52 Be to, pagal Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 3 dalies b punktą valstybės narės privalo užtikrinti, kad sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami atlikus tinkamą nagrinėjimą, per kurį iš įvairių šaltinių (pavyzdžiui, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros (EUAA), kuri pakeitė EPPB, ir JTVPRK, taip pat tarptautinių žmogaus teisių organizacijų) buvo surinkta tiksli naujausia informacija apie bendrą padėtį prašytojų kilmės šalyse. Be to, pagal šią nuostatą reikalaujama, kad tokia informacija būtų prieinama už minėtų prašymų nagrinėjimą ir sprendimų dėl jų priėmimą atsakingiems darbuotojams (2024 m. birželio 11 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Moterys, kurių tapatybė susiformavo atsižvelgiant į lyčių lygybės vertybę)*, C-646/21, EU:C:2024:487, 60 punktas).

53 Šiuo tikslu, kaip nurodyta JTVPRK tarptautinės apsaugos gairių Nr. 1, susijusių su persekiojimu dėl lyties pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punktą, 36 punkto x papunktyje, kompetentingos nacionalinės institucijos turi rinkti informaciją apie kilmės šalį, kuri yra svarbi nagrinėjant moterų prašymus, pavyzdžiui, apie moterų teisinę padėtį, jų politines, ekonomines ir socialines teises, šalies kultūrinius ir socialinius papročius ir jų nesilaikymo pasekmes, žalingos tradicinės praktikos paplitimą, smurto prieš moteris, apie kurį pranešta, mastą ir formas, joms prieinamas gynybos priemones, sankcijas smurtaujantiems asmenims, taip pat riziką, kuri, pateikus tokį prašymą, kiltų į savo kilmės šalį grįžusiai moteriai (2024 m. sausio 16 d. Sprendimo *Intervyuirasht organ na DAB pri MS (Moterys, nukentėjusios nuo smurto šeimoje)*, C-621/21, EU:C:2024:47, 61 punktas ir 2024 m. birželio 11 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Moterys, kurių tapatybė susiformavo atsižvelgiant į lyčių lygybės vertybę)*, C-646/21, EU:C:2024:487, 61 punktas).

54 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pats reikalavimas atlikti individualų tarptautinės apsaugos prašymo vertinimą reiškia, kad kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos faktines aplinkybes ir įrodymus vertina pagal kiekvienam prašymui būdingas aplinkybes ir požymius.

55 Be to, svarbu priminti, kad pagal Direktyvos 2011/95 3 straipsnį valstybės narės gali nustatyti arba palikti galioti palankesnius reikalavimus, pasireiškiančius, be kita ko, pabėgėlio statuso suteikimo sąlygų sušvelninimu, jeigu tokie reikalavimai nepažeidžia šios direktyvos bendros sistemos ar tikslų (šiuo klausimu žr. 2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ahmedbekova*, C-652/16, EU:C:2018:801, 70 ir 71 punktus; taip pat 2021 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Bundesrepublik Deutschland (Šeimos vienovės išsaugojimas)*, C-91/20, EU:C:2021:898, 39 ir 40 punktus).

56 Nagrinėjamu atveju EUAA savo 2023 m. sausio mėn. ataskaitos „Country guidance: Afghanistan“ 3.15 punkte daro išvadą, kad, atsižvelgiant į Talibano režimo nuo 2021 m. nustatytas priemones, afganistanietės moterys ir mergaitės apskritai bijo patirti persekiojimo veiksmus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnį. Be to, dabar nagrinėjamos bylos kontekste 2023 m. gegužės 25 d. JTVPRK pareiškime dėl persekiojimo, kurio pagrindas – priemonių visuma, sąvokos, atsižvelgiant į dabartinę moterų ir mergaičių padėtį Afganistane, nurodyta, kad afganistaniečių moterų ir mergaičių atveju egzistuoja pabėgėlio statuso pripažinimo prezumpcija, atsižvelgiant į Talibano vykdomus persekiojimo veiksmus tik dėl jų lyties.

57 Šiomis aplinkybėmis, kiek tai susiję su moterų, kurios yra Afganistano pilietės, pateiktais tarptautinės apsaugos prašymais, pažymėtina, kad kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos gali nuspręsti, kad šiuo metu, individualiai nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašytojos situaciją, nebūtina nustatyti, kad grįžus į kilmės šalį ji iš tikrųjų ir konkrečiai gali būti persekiojama, jeigu nustatytos su jos individualiu statusu (pavyzdžiui, pilietybe ar lytimi) susijusios aplinkybės.

58 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nereikalaujama, jog siekdama nustatyti, ar, atsižvelgiant į moters kilmės šalyje jos tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo metu vyraujančias sąlygas, diskriminacinės priemonės, kurių moteris patyrė ar gali patirti toje šalyje, yra persekiojimo veiksmai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį, kompetentinga nacionalinė institucija, individualiai vertindama šį prašymą, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio h punktą, atsižvelgtų į kitus su moters asmenine situacija susijusius aspektus nei tie, kurie susiję su jos lytimi ar pilietybe.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

59 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 9 straipsnio 1 dalies b punktas**

turi būti aiškinamas taip:

sąvoka „persekiojimo veiksmai“ apima visumą moteris diskriminuojančių priemonių, kurias taiko arba toleruoja „persekiojimo vykdytojas“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnį, kurios visų pirma pasireiškia tuo, kad iš moterų atimama bet kokia teisinė apsauga nuo smurto dėl lyties, šeiminio smurto ir priverstinių santuokų, jos įpareigojamos visiškai užsidengti kūną ir veidą, apribojama jų galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir judėjimo laisvė, joms draudžiama užsiimti profesine veikla arba apribojamas jos vykdymas, taip pat draudžiama įgyti išsilavinimą ir užsiimti sportu ir jos pašalinamos iš politinio gyvenimo, jeigu šios priemonės dėl jų kumuliatyvaus poveikio kenkia pagarbai žmogaus orumui, kuri garantuojama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 1 straipsnį.

2. Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 3 dalis

turi būti aiškinama taip:

pagal ją nereikalaujama, jog siekdama nustatyti, ar, atsižvelgiant į moters kilmės šalyje jos tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo metu vyraujančias sąlygas, diskriminacinės priemonės, kurių moteris patyrė ar gali patirti toje šalyje, yra persekiojimo veiksmai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį, kompetentinga nacionalinė institucija, individualiai vertindama šį prašymą, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio h punktą, atsižvelgtų į kitus su moters asmenine situacija susijusius aspektus nei tie, kurie susiję su jos lytimi ar pilietybe.

Parašai.